

A vidéket a vállalkozások számára vonzóvá kell tenni!

– Mit takar a Leader-program?

– A LEADER egy mozaikszó, mely alapvetően közösségfejlesztést jelent. Elsősorban olyan vidéki közösségeket, melyek az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) kapnak támogatást. Mi e támogatási rendszer harmadik és negyedik tengelyével foglalkozunk. A III. tengely a vidékfejlesztés, ahol négy fontos cél kerül támogatásra: a mikrovállalkozások, a turizmus és a falusi turizmus, a vidéki örökségmegőrzése, valamint egyfajta falufejlesztés. A IV. tengely a klasszikus LEADER. Az itt megjelenő források az igényekhez képest nem túl nagyok, de tökéletesen alkalmasak arra, hogy nálunk is elinduljon az a folyamat, mely Nyugat-Európában 25-20 éve kezdődött, és melynek eredményeképp olyan összekovácsolódott vidéki közösségek jöttek létre, melyek képesek saját céljait megfogalmazni és azok érdekében közösen fellépni. (Az I. tengely a mezőgazdasági alaptervekenység támogatásával, a II. tengely pedig az agrár környezetvédelemmel, tájgazdálkodással és fenntartható fejlődéssel foglalkozik.)

Én közel 20 éve foglalkozom a területfejlesztéssel – mondja **Tisza András** igazgató, a Híd az Együttműködésért Kht. Társadalmi Gazdasági Tanácsadó Közhasznú Társaság ügyvezetője, aki egyben a Helyi Akciócsoport munkaszervezetét is veteti – a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Fejlesztési Ügynökség vezetőmenedzsere, majd igazgatójaként. Ebben az időszakban a fejlesztés területén a megye nagyon komoly eredményeket ért el, jelentős fejlődésen ment át. Ezen eredményeket – amellett, hogy kiváló vezetői voltak a megyének – annak köszönhetjük, hogy a területfejlesztés, a területpolitika eszközeit alkalmaztuk, és annak szellemében végeztük a munkánkat.



Annak ellenére, hogy egyre több pénz van a rendszerben – bármennyire is ennek ellenkezőjéről beszélnek – ez a fejlődés lelassulni látszik

A forrásfelhasználások azért nem hatékonyak véleményem szerint, mert felhasználásuk nem a szakma elveire alapoz, hiányoznak azok a tervezési dokumentumok, stratégiai cél meghatározások, melyekhez a forrásokat nagy biztonságban hozzá lehetne rendelni. A legnagyobb gond az, hogy – ha már a helyi szereplők nem is érzik ennek fontosságát – legalább a forrásokat biztosító Irányító Hatóságok megkövetelnék ezen dokumentumok meglétét, illetve használhatnák azt a teljes intézményrendszer, mely a területfejlesztés céljait hivatott

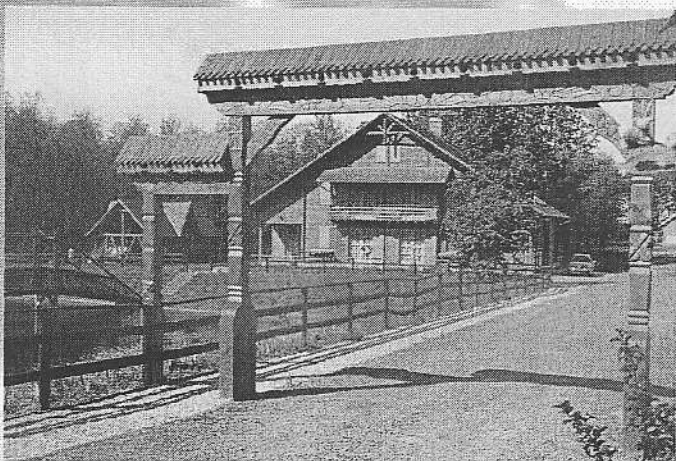
szolgálni. Mert jelen pillanatban csak egy nagyarányú költekezés látszik, de a hatékonysága erősen megkérdőjelezhető, annak ellenére, hogy a kormány jó szándéka nem vonható kétségbe.

A hatékonyság növelésének másik fontos eszköze lehetne a vidékpolitika, és a területpolitika egyéb eszközeirendszereinek összehangolása, melynek első lépése mindenképpen a két eszköze rendszer lehatárolása, egymáshoz való viszonyának egyértelmű tisztázása kell, hogy legyen.

– Ha egy példával megvilágítaná...

– Vannak olyan térségek, ahol vonalas infrastruktúrák (út, gáz, víz, szennyvíz, villanyhálózat), vagy szolgáltató típusú létesítmények (iskola, óvoda, sportlétesítmények stb.) építésével vonzó vállalkozói környezet alakítható ki, és ennek hatására vállalkozások telepsznek le és létesülnek, új munkahelyeket teremtve. Ezek a területek azok, ahol a területfejlesztés hagyományos eszközeivel eredményeket tudunk elérni.

Vannak azonban olyan térségek is, amelyekre hiába építünk autópályákat, és a fent felsorolt egyéb infrastruktúrákat még sem érünk el ha-





sonló hatásokat. Azonban itt is társadalmi elvárás az, hogy az itt élőknek európai életkörülményeket igyekezzünk megteremteni, megakadályozva ezzel azt is, hogy ezekből a térségekből jelentősebb elvándorlás induljon meg a fejlettebb régiók irányába. Ezt a feladatot kell megoldani a vidékfejlesztés eszközeivel, melyeknek hatásmechanizmusa sokkal lassúbb, de csak ez az egyetlen eszköz, mely a vidék gondjait orvosolni képes. Igazi hatékonysága pedig akkor lesz, ha a két eszközrendszer egymás mellett, és egymás erősítése érdekében vagyunk képesek alkalmazni. A vidékfejlesztés kapcsán meg kell oldani a vidéki térségekben új mikro vállalkozások létrehozását, a meglévők megerősítését, ahol erre lehetőség van a falusiturizmus fejlesztését, a vidéki települések arculatának és szolgáltatásainak javítását, valamint a vidéki örökség (környezeti, épített, kulturális) megőrzését. Ezen célok megvalósulása jelentősen javíthatja az ott élők életkörülményeit, és megélhetésük biztonságát, ezzel megteremtve a helyben maradás feltételeit.

A Nyírség Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület, mely két kistérség együttműködésével jött létre, ezen célok megvalósítását hivatott szolgálni.

A 2007 tavaszán elindult folyamat eredményeként előbb Helyi Vidékfejlesztési Közösség lettünk, mely elkészítette a 2007 – 2013 időszakra szóló Vidékfejlesztési Stratégiáját, melyet az Irányító Hatóság elfogadott és LEADER Helyi Akciócsoporttá nyilvánította közösségünket egyúttal forrásokat biztosítva a stratégiánk megvalósításához. Országosan 97 hasonló Leader-közösség jött létre lefedve ezzel az ország egész területét. Valamennyi közösség civil szerveződések, önkormányzatok, és vállalkozások együttműködésével jött létre, biztosítva ezzel a térség szereplőinek részvételét a célok meghatározásában és megvalósításában egyaránt.

Mi egy vagyunk a csaknem száz Leader Közösségből, ahol a Nyírségben mintegy 200.000 embert érint a program. Vannak városok Nyíregyháza, Nagykálló, Nyírtelek amelyek csak segítik a programot, de a forrásokból nem részesülnek. Ők más alapokból, más célokra kapnak támogatást.

– *Kérem, mesélje el, mit kívánnak megvalósítani?*

– Most értékeljük a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiánk megvalósítására beérkezett pályázatokat. A vidéki örökség témában főként az egyházak és önkormányzatok jelentkeztek. Helyileg, vagy országosan védett templomaikat, középületeiket kívánják felújítani, funkcióval megtölteni. A falu megújítás keretében önkormányzatok, civil szervezetek létesítményeik fejlesztésére, polgármesteri hivatalok bővítésére, eu-konform játszóterek, közparkok létesítésére, piacok kialakítására és működtetésére pályáztak.

A vállalkozói szféra mikrovállalkozások létrehozására, a meglévők fejlesztésére pályázott a lehető legváltozatosabb területeken.

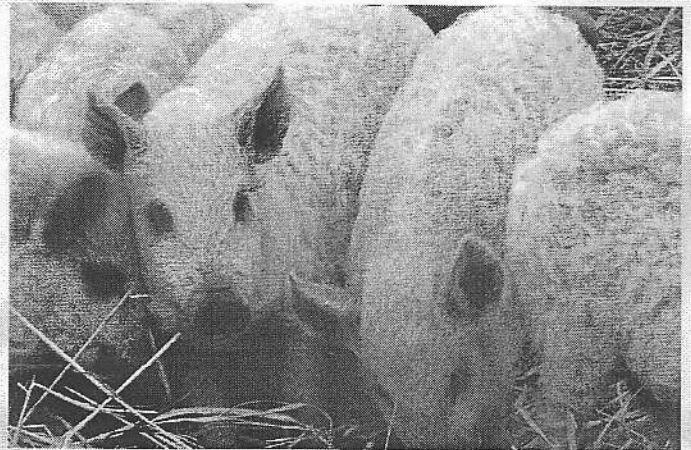
Vállalkozások, magánszemélyek, civil szervezetek önkormányzatok pályáztak falusi turisztikai célok megvalósítására, minőségi szállások létrehozására. Ám ehhez vonzó attrakció, természeti vagy kulturális érték elengedhetetlen, melyekkel térségünk azért rendelkezik. 8-10 négy napraforgó minősítésű szálláshely létrehozásával számolunk, ezek vadászatra, lovas-, illetve horgász-turizmusra, valamint gasztronómiai hagyományokra alapoznak. Lesz, ahol horgászto létesül, mellette pedig faházak épülnek. Ezek a létesítmények nemcsak az országos idegenforgalmat, hanem a helyi és környékbeli rekreációs igények lefedését is célozzák. A piacképesség, és hosszú távú fenntarthatóság érdekében ehhez elengedhetetlen a fejlesztésen túl közös marketingtevékenység is, melyet a nyár folyamán megnyíló IV. tengelyes LEADER forrásokból szeretnénk megvalósítani.

A támogatási kérelmek legalacsonyabb támogatás intenzitása 60 %, de ha önkormányzat, illetve civil szervezet nyújtja be akár 100% is lehet.

– *Milyenek a lehetőségek a nyeresésre?*

– Pillanatnyilag úgy tűnik, hogy a támogatási kérelmek akár 90 %-át is tudjuk támogatni.

Nagyobb gondnak tűnik azonban az, hogy a benyújtott kérelmek szakmai tartalma komoly kívánni valókat hagy maga után, aminek sajnos nagy kockázata az, hogy a megvalósítás során problémák léphetnek fel.



Jó célok rosszul megfogalmazva, ami egyértelműen azt jelenti, hogy támogatási kérelmet, pályázatot készíteni nagy felelősség, és ma már szakma, melyhez jól felkészült szakemberek szükségesek. A pályázatok értékelése során sok pontot veszítettek a támogatást kérelmezők ilyen szakmai hibák miatt.

A nyertes pályázóknak a megvalósítást követően öt éves működtetési kötelezettségük is van, illetve ha foglalkoztatást is vállaltak öt éves foglalkoztatási kötelezettség is terheli őket. Ezek olyan kritériumok, melyek miatt talán sokkal átgondoltabban lett volna célszerű elkészíteni a támogatási kérelmet, és át gondolni a hosszú távú működés feltételeit.

Mind ezekkel együtt úgy gondolom, hogy Helyi Vidékfejlesztési Stratégiánk megvalósítását kiválóan fogják szolgálni a beérkezett támogatási kérelmekben megfogalmazott fejlesztések, és szűkebb térségünk fejlődése rövidesen láthatóvá válik számunkra és az ide látogatók számára egyaránt.

Dele